

Наврўз айёмингиз муборак, азиз юртдошлар!

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин!

ИНСОН ва ҚОНУН

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИНИНГ ҲУҚУҚИЙ ГАЗЕТАСИ

Сотувда эркин нархда

№ 11
(518)
2007 йил
20 март
сешанба

MEZON

Агар:
мулкий мажмуа сифатидаги бутун корхона ёки унга бўлган ижара ҳуқуқи ипотека нарсаи бўлса;
қарз суммаси шартнома тузиш пайтида аниқланмаган ва бу суммани лозим пайтда аниқлаш имкониятини берадиган шартларни ўз ичига олмайдиган пул мажбурияти ипотека билан таъминланса, гаров хатини тузишга ва беришга йўл қўйилмайди ҳамда ипотека тўғрисидаги шартномада баён қилинган гаров хати ҳақидаги шартлар ҳақиқий эмас, деб топилди.

«ИПОТЕКА ТЎҒРИСИДА»ГИ ҚОНУН 15-МОДДА

Наврўз — ҳамжиҳатлик байрами

Улкамизда Наврўз шодиёнаси кезиб юрибди. Кўннинг илҳи тафти дов-даракларни жонлантира бошлади. Баҳор ва Наврўз қувончини, умидбахш нафасини, ҳузурбахш эканларини ҳаммадан олдин бободоҳон ҳис этади. Фасллар алмашинуви йилнинг чоршанба кунига тўғри келса, йил ҳосиятли бўлади, дейилади тарихий манбаларда. Демак, бу йил Наврўзнинг чоршанба кунига тўғри келиши ҳам юртимизга мўлқувчилик ва тўқиллик олиб келади.

Дарҳақиқат, Ватаннинг табияти ўзининг саховатини сахийлик билан инъом этаётган айни дамларда ҳар биримизнинг қалбимизда эзгу амалларга интилиш иштиёқи уйғонади. Қолаверса, 2007 йил мамлакатимизда «Ижтимоий ҳимоя йили», деб номланиши бу хайрли ишларимизга қанот бағишлаши шубҳасиз.

Наврўзга тайёргарлик кўришининг ҳалқимизга хос аъёнлари бор. 10-11 март кунлари ўтказилган умумхалқ ҳашарида шаҳар ва қишлоқларимиз ободонлаштирилиб, саранжом-саристаланди, ниҳоллар экилди, гулзорлар барпо қилинди.

Аслида, Наврўз Шарқ халқлари, жумладан Марказий Осиё халқларининг минг йиллардан буюн нишонланиб келаётган қутлуғ байрамидир. Қадимги ёзма манбааларда, айниқса, Беруний, Фирдавсий, Умар Хайём, Юсуф Хос Ҳожиб асарларида Наврўз жуда катта халқ сайиллари билан нишонлангани ҳақида маълумотлар учрайди. Бу байрам арафасида ўзаро урушлар тўхталиб, тинчлик битимлари тузилган, арашланиб қолганлар ярашишган. Мехр-оқибат, хайр-эҳсон, иймон-эътиқод сингари қадриятлар янада барқорорлашган. Наврўз арафасида турар-жоғ бинолари ва маҳаллалар тозаланиб, алоҳида эътибор берилган. Кўчалар экиш, гулларни парвардилаш, ота-оналар билан дийдорлашиш, ўтганларни ёдга олиш, боқувчисини йўқотган болалар ва кексалар қолдиган хабар олиш каби инсоний муомала-муносабатлар фаоллашган.

Берунийнинг гувоҳлик беришича, одамлар эзгу ният билан Наврўз айёмида бир-бирларига ширинликлар инъом этганлар, совға-саломлар улашганлар, Оқсоқолларнинг дуоларини олган

деҳқонлар ерга барака уруғини қадаганлар. Айлар эса, табиат тўқфаси бўлиши кўкатлардан турли-туман таомлар пиширганлар. «Қадимги халқлардан қолган ёд-горликлар» асарига Беруний Наврўз айёми яйловларда ўн кунлаб нишонланганини қайд этган. Шу кунларда дошқозонлар осилиб, одамлар топан-тутганни унга солишаркан. Бу эса, кириб келаётган йил баракали ва инсонлар ўртасида бирдамлик барқорор бўлиши йўлидаги эзгу тадбир ҳисобланган.

Замондош олимлар ҳам Наврўзнинг ҳақиқий демократик аъёнларга мослигини, шу кунни барча — бойи камбағал, амалдор-фуқаро, ёшу қари бирдай

эъозлангани, байрам кунини — 21 мартда кеча ва кундуз тенглашиши инсон ва табиатнинг уйғунлиги белгиси сифатида қайд этадилар. Дарҳақиқат, турли миллат ва эллардан таркиб топан халқининг эзгу ниятлар йўлида бирлигини таъминлаш Наврўзнинг ҳалқчиллигидан, демакки, демократик аъёнлар мажмуаси эканлигини далolat беради.

Мустабид тузум даврида маънавиятимиз, халқимизнинг бой қадриятлари ҳам Наврўз байрамидан қайтариб олиниши эди.

Мустақилликнинг арафасида, давлатимиз раҳбарининг ташаббусли билан қўллаб-қувватлаши билан Наврўз байрами яна қайта тикланди.

1991 йили Наврўз умумхалқ байрами сифатида республикада кенг миқёсда нишонланди. Истиқлол берган улғур неъматлардан бири, бу — маънавиятимиз, миллий қадриятларимизнинг тикланиши бўлди. Минг йиллик удулларимиз қайта тикланди. Мамлакатимиз мустақилликка эришмасдан Президентимизнинг чиқарган биринчи Фармони «**Наврўз умумхалқ байрамини нишонлаш тўғрисида**» бўлди.

Собик тузум ўз ҳукмронлигини давом эттираётган бир пайтда бундай мардондор ишга қўл уриш, ҳалқда келажакка умид, миллий гурури уйғотиши йўлидаги бу жасоратли саъй-ҳаракатлар Ўзбекистон тарихига миллий уйғонини

Зафар ЁҚУБОВ

Adliya tizimi

Ҳамкорликнинг янги қирралари

Ўзбекистон Республикаси Президенти 2006 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш яқули ва 2007 йилда иқтисодий ислохотларни чуқурлаштиришнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамаси мажлисидаги маърузада хорижий инвестицияларни жалб этиш борасидаги ишларидаги муваффақиятларни энг муҳим устувор йўналишлардан бири сифатида белгилаб берди.

Шунингдек, мажлисда мажбуриятларни қисқартирish, энг аввало, юртимизда яратилган қулай имтиёз ва преференциялар тизимидаги хорижий ширкатларимизни кенг хабардор этишни таъминлаш лозим бўлади.

Айнан шу йўналишдаги тадбирлардан бири 2007 йилнинг 15 март кунини Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида бўлиб ўтди. «Хорижий инвесторларга ҳуқуқий қаролатиш ва уларни ҳимоя қилиш чораларини белгиловчи қонунчиликдаги янгиликлар» мавзусидаги давра суҳбатидан бири қатор вазирликлар, давлат қўмиталари ва ташкилотлар ҳамда 40 дан зиёд хорижий сармоладор иштирокидagi корхоналар вакиллари иштирок этди.

Давра суҳбатини ўтказишдан қўзғалган мақсад республикадаги давлат фаолият иштирокидagi корхоналар вакиллари улар фаолиятида қўзғалган, янги қабул қилинган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни тушунтириш ҳамда мазкур соҳага алоқадор давлат идораларининг ўзаро ҳамкорлиги самарадорлигини янада оширишга эришишдир.

Жорий йилнинг 1 январь ҳолатига кўра республика бўйича 3 784 та хорижий сармоя иштирокидagi корхоналар фаолият юритаётган бўлиб, тадбирда сузга чиққан маърузачилар томонидан бу корхоналарнинг жадал ривожланиши ҳамда мамлакат иқтисодийотидаги салмонинг янада ортишини таъминлаш, уларнинг ўз фаолиятини эркин олиб бориши учун қулай ташкилий-ҳуқуқий шарт-шароитлар яратиб берилганлиги алоҳида таъкидланди.

Хусусан, рўйхатга олиш, ҳисоб-китоб, ширкатларнинг ишлари

ботларни тақдим этиш, рухсатномалар бериш тартиб-таомилларининг соддалаштирилиши, текширишларга қечловларнинг қучайтирилиши, ҳуқуқий ташсир чораларини суд орқали қўллаш тартибининг жорий этилиши, молиявий жавобгарликнинг эркинлаштирилишига қаратилган қонун ҳужжатларининг амалда татбиқ этилиши ўзининг ижобий самарасини бераётгани давра суҳбатида қайд этиб ўтилди.

Маърузачилар томонидан хорижий инвесторлар ва хорижий инвестициялар иштирокидagi корхоналар вакилларига Ўзбекистон Республикасининг соҳага оид янги қабул қилинган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари юзасидан батафсил тушунтириш берилди.

Республикада яратилган қулай инвестицион шарт-шароит ва қаролатиш бўйича қонунчиликнинг соҳага оид мутахассислар шарҳи хорижий ширкатларимизда қизиқтири уюғди.

Шунингдек, тадбирда хорижий инвесторлар ва хорижий инвестициялар иштирокидagi корхоналар фаолиятидаги амалиётда юзага келган муаммолар ҳам тингланиб, мазкур масалалар юзасидан ҳам тавсия ҳуқуқий тушунтиришлар бериб ўтилди.

Давра суҳбатида бу борадаги долзарб муамваларда қизғин мунозаралар бўлиб ўтди.

Адлия вазирлиги
Ахборот хизмати

Диққат янги рукн: «Ижтимоий ҳимоя йили» Давлат дастури амалда

Ижтимоий ҳимоя — долзарб масала

Мамлакатимизда ҳуқуқий давлат, эркин фуқаролик жамияти сари йлдам қадамлар қўйилмоқда. Татқиқлаш керакки, ўтган давр мобайнида эришган ютуқларимиз замирида инсон манфаати, унинг ҳуқуқ ва эркинликларини энг олми устувор қадрият сифатида қарор топтириш борасида Конституциямизда белгилаб қўйилган тамойиллар муҳим ўрни эгаллади.

Ўтаётган ҳар бир йилга рамзий маънода ном бериш, шу орқали ижтимоий масалалар ечимига йўл топиш аҳли аъёнларга айланиб бормоқда. Шу мақсадда 2007 йилга «Ижтимоий ҳимоя йили» деб ном берилиши аввалги йилларда бошлаган хайрли ишларимизни давом эттириш имконини бермоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ижтимоий ҳимоя йили» Давлат дастури тўғрисидаги қарориди жорий йилда бу борада қилиниши зарур бўлган муҳим вазифалар белгилаб берилган. Бундан асосий эътибор аҳолининг ижтимоий ҳимоя қилиш қўламлигини янада кенгайтириш ва қучайтириш, аҳолининг муҳтож тоифалари ва оилаларга, ногиронлар ва ёлғиз кексаларга ижтимоий ёрдам қўрсатиш самарадорлигини ошириш, жамиятда ҳамжиҳатлик, эзгулик ва меҳр-шафқат муҳитини қарор топтириш бўйича аниқ мақсадга йўналтирилган тадбирлар ўрин олган. Бундан ташқари, 2007 йилнинг Давлат бюджетидида аҳолининг ижтимоий ҳимояси бўйича ажратилган молиявий маблағлар миқдори анча оширилган.

Албатта, бирон бир ишни амалга ошириш учун биринчи навбатда мукамал ишлаб чиқилган қонунчилик базаси бўлиши лозим. Шу боис «Ижтимоий ҳимоя йили» Давлат дастурининг 1-бўлими «Амалдаги ижтимоий ҳимоя тизимининг самарадорлигини оширишга йўналтирилган янги қонун ҳужжатлари

ва норматив-ҳуқуқий ҳужжатларини тайёрлаш ҳамда амалдагиликка ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш, аҳолининг муҳтож қатламга ёрдам қўрсатишда дифференцияланган ёндашуви амалга ошириш» деб номланиши ҳам бежиз эмас.

Мазкур бўлимда асосан, янги қонунчилик ҳужжатларини тайёрлаш, амалдагиликка ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш масаласи кўзда тутилган. Бўлимнинг вазифалари қўламини бевосита қонун ижодкорлиги билан боғлиқ бўлганлиги сабабли, унга Адлия вазирлиги масъул этиб бириктирилган.

Конституциямизнинг 14 йиллигига бағишлаб ўтказилган тадбирда Юртбошимиз ижтимоий ҳимоя тизимининг мазкур йўналишини қўйидаги таърифлаб берди: «**Бу борада биринчи навбатда олиб бораётган сибсатимизнинг ҳуқуқий асосларини ва қонуний нормаларини янада тақомиллаштириш устида ишлашнинг ҳаётимизнинг ўзи тақозо этмоқда. Бу ўринда гап ана шу асос ва нормаларни замон талабларига мос равишда аниқ-**

раван белгилаб қўйиш, мавжуд қонунчилик базасини қайта кўриб чиқиш ва амалдаги ҳуқуқий-меърий ҳужжатларга тегишли қўшимча ва ўзгаришлар киритиш, зарурати бўлган мавжуд бўлган ижтимоий ҳимоя тизимининг самарадорлигини ошириш масаласини кун тартибига қўйиш ҳақида бормоқда». Президентимизнинг мазкур фикрлари айнан Дастурнинг 1-бўлиминда белгиланган ишларда амалий исботини топди.

Бўлим режасида жорий йилда ижтимоий ҳимоя тизимини тақомиллаштиришга хизмат қилувчи бир қатор янги қонунлар лойиҳалари ишлаб чиқилиши белгиланган. Мазкур вазифаларнинг ижросини таъминлаш мақсадида турли вазирлик, идора, ташкилот ва муассасалар вакиллари таркибиде 11 кишилик ишчи гуруҳи ташкил этилиб, уларнинг аниқ вазифалари белгилаб олинган. Бугунги кунда ишчи гуруҳи томонидан Дастур ижросини таъминлаш борасида қатор ишлар амалга оширилмоқда.

Ҳақиқатдан ҳам, аҳолининг ижтимоий ҳимояси ҳуқуқимизнинг долдий эътиборидидаги масала саналиб келинган. Бу борада аввалги йилларда бошланган хайрли ишларини охирига етказиш «Ижтимоий ҳимоя йили» Давлат дастурида жой олган. Жумладан, «Ҳомийлик тўғрисида»ги «Иод танқислиги касалликларининг олдини олиш тўғрисида»ги қонун лойиҳаларини қабул қилиш масаласи Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг 2007 йил 29-30 март кунлари бўлиб ўтадиган тўққизинчи ялпи мажлиси кун тартибига киритилган.

Ҳақиқатдан ҳам, аҳолининг ижтимоий ҳимояси ҳуқуқимизнинг долдий эътиборидидаги масала саналиб келинган. Бу борада аввалги йилларда бошланган хайрли ишларини охирига етказиш «Ижтимоий ҳимоя йили» Давлат дастурида жой олган. Жумладан, «Ҳомийлик тўғрисида»ги «Иод танқислиги касалликларининг олдини олиш тўғрисида»ги қонун лойиҳаларини қабул қилиш масаласи Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг 2007 йил 29-30 март кунлари бўлиб ўтадиган тўққизинчи ялпи мажлиси кун тартибига киритилган.

(Давоми иккинчи бетда)

Қайси йилга қандай ном беришдан қатъи-назар — бу оила ёки аёллар масаласи бўлади, соғлом авлод тарбияси, маҳаллаларимизни обод қилиш ёки қарияларни қадрлаш бўлади, оналик ва болаликни муҳофаза этиш ёки жамиятимизда меҳр-муруват, инсонпарварлик руҳини қучайтириш бўлади — буларнинг барчасини бирлаштирадиган умумий бир мезон бор. У ҳам бўлса инсон, унинг ҳаёти, орзу-ниятлари, дарду тавишларини эътиборимиз марказига қўйиб, одамларнинг оғирини енги қилишга қаратилган иштишларимиз мисолида яққол намойён бўлмоқда...

Ислом ҚАРИМОВ

Ташаббускор тадбиркор

Дарҳақиқат, инсон ҳаёти, унинг орзу-интишларини инсоннинг ўзи қаби қадри ва азиз. Ушбу қадриятимизни эъозлаш, фақат инсон боласига ҳосидир. Орамизда бутун фаолиятини фақат одамларнинг дарду тавишларига шерик бўлиш, идора, ташкилот ва муассасалар вакиллари таркибиде 11 кишилик ишчи гуруҳи ташкил этилиб, уларнинг аниқ вазифалари белгилаб олинган. Бугунги кунда ишчи гуруҳи томонидан Дастур ижросини таъминлаш борасида қатор ишлар амалга оширилмоқда.

Ҳақиқатдан ҳам, аҳолининг ижтимоий ҳимояси ҳуқуқимизнинг долдий эътиборидидаги масала саналиб келинган. Бу борада аввалги йилларда бошланган хайрли ишларини охирига етказиш «Ижтимоий ҳимоя йили» Давлат дастурида жой олган. Жумладан, «Ҳомийлик тўғрисида»ги «Иод танқислиги касалликларининг олдини олиш тўғрисида»ги қонун лойиҳаларини қабул қилиш масаласи Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг 2007 йил 29-30 март кунлари бўлиб ўтадиган тўққизинчи ялпи мажлиси кун тартибига киритилган.

(Давоми иккинчи бетда)

Хоразм

«Ижтимоий ҳимоя йили» Давлат дастурининг ҳуқуқшунослик, хусусан қонун ижодкорлигига дахлдор жисматлари ҳам анчагина ва жамият аҳамиятига молик бу устувор вазифа тизим ходимлари томонидан изчил амалга оширилмоғи даркор.

Соҳа ходимларининг Урганчада бўлиб ўтган семинар машғулотини ўша вазифаларнинг назарий ва амалий ечимларига бағишланди.

Қонун ижодкорлигида адлия тизими ходимлари яна ҳам фаолроқ ҳаракат қилишлари зарур. Зеро, давлат дастурига мувофиқ бир йўла 4 та янги қонун ҳужжати яратилмоғи, мамлакат Президентини ва ҳукуматининг 6 та ҳуқуқий-меърий ҳужжатлари қабул қилинмоғи, амалдаги 4 та қонун ҳужжати, Республика Вазирлар Маҳкамасининг 6 та қарори ва идоравий ҳужжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритилмоғи зарур.

Ушбу қонун ҳужжатлари халқимиз фаровонлиги ва унинг ишончи йиктимоий ҳимояси учун яратилади. Шунга кўра бўлажак ҳуқуқий

ва меърий ҳужжатларида омма хоҳиш иродаси ўз аксини топтоғи ва ҳар томонлама асосланган маънавий фикр-мулоҳазалар баён этилмоғи керак. Омман қонун ижодкорлигига кўпроқ жалб этиш уларнинг давлат ва жамият бошқарувидаги иштироки ҳамда фаолиятини таъминлашнинг ўзига ҳо хибратли кўриниши ҳисобланади.

Семинарда «Ижтимоий ҳимоя йили» Давлат дастурини бажариш юзасидан Адлия бошқармасида ишлаб чиқилган режа-тадбирларнинг мазмун-моҳияти ва уни ижро этиш билан боғлиқ масалалар ечим баён этилди. Яратилажак айрим қонун ҳужжатлари юзасидан амалий тақлифлар ҳам билдирилди.

Мухаббат ЖУМАМУРОДОВА

Келажакка умидли қадам

Яқинда Адлия вазирлигида жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш миллий дастурига асосан ўтказиб келинаётган навбатдаги ўқув машғулотини бўлиб ўтди. Унда шоира Турсуной Содиқова иштирок этиб, «Наврўз — қадриятлар тилсоли» мавзусида маъруза қилди.

Ўлкамизда кезиб юрган Наврўз нафаси ҳар бир қалбга ўзгача шуқуқ бахш этиши шубҳасиз. Бугун мамлакатимизнинг қай манзилга борманг, одамлар юзиди шоду-хуррамликни, ғайратиди беминнат саховатни кўрасиз. Қўчаларнинг, хийвонларнинг, шаҳару-қишлоқларнинг озодлигини, ўзбекиона ғўзаллигини кўриб кўзингиз қувонади. Ҳар гўшда байрам нафасини тўясиз. Аслида ҳам озод элнинг ҳар кунини байрамдир.

Бу азалий ва эзгу қадриятлар ҳақида маъруза қилар экан, шоира Турсуной Содиқова, жумладан, шундай деди: «Президентимиз томонидан 2007 йилнинг «Ижтимоий

ҳимоя йили» деб эълон қилиниши тарихан улғур миллат қадриятларини, урф-одатларини янада юксак одамларнинг бир-бирига хурматликни, ғайратиди беминнат саховатни кўрасиз. Қўчаларнинг, хийвонларнинг, шаҳару-қишлоқларнинг озодлигини, ўзбекиона ғўзаллигини кўриб кўзингиз қувонади. Ҳар гўшда байрам нафасини тўясиз. Аслида ҳам озод элнинг ҳар кунини байрамдир.

(Давоми иккинчи бетда)

Жорий йилнинг 16 март кунини Адлия вазирлигида «Ижтимоий ҳимоя йили» Давлат дастурининг «Амалдаги ижтимоий ҳимоя тизимининг самардорлигини оширишни йўналтирилган янги қонун ҳужжатлари ва норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари тайёрлаш ҳамда амалбастиришга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш, аҳолининг ночор қатламга ёрдам кўрсатишда дифференциалланган ёндашуни амалга ошириш» бўлими ижросини таъминлаш бўйича йилгили бўлиб ўтди.

Йилнинг Адлия вазирлиги Фозилжон Отахонов бошқарди. Унда вазирлик, идоралар, таъшиқлотлар, муассасалар ва ОАВ вакиллари иштирок эттиди.

Xabar

Давлат дастури амалда

Йилгилишда «Ижтимоий ҳимоя йили» Давлат дастурининг вазифалари ва уни амалга ошириш бўйича ахборот-тўшутириш ишларини ташкил этиш масаласи муҳокама этилиб, дастур доирасида амалга оширилаётган тарғибот ишларини мувофиқлаштириш, умумлаштириш, уларнинг умумий мақсадга йўналтирилганлигини кучайтириш, дастурда белгиланган вазифаларни кенг миқёсда тарғибот-ташвиқот қилиш бўйича фикр-мулохазалар билдирилди.

Йилгилиш давомида «Ижтимоий ҳимоя йили» Давлат дастурининг биринчи бўлими тарғиботи бўйича Адлия вазирлиги томонидан ишлаб чиқилган ҳуқуқий тарғибот ишлари режаси маълумот учун қабул қилиниб, дастурнинг II-VII бўлимларининг бажарилиши бўйича маълумотларга ўзларига бириктирилган бўлимлари бўйича ҳам шундай тарғибот ишлари режасини ишлаб чиқиш кўрсатиб ўтилди.

Бундан ташқари, Давлат дастурининг маъмуни ва аҳамиятини кенг қўламада тўшутиришда самарали бўлган усул ва воситалардан, жумладан, интернет имкониятларидан кенг фойдаланиш, ўз наشرларида «Ижтимоий ҳимоя йили» Давлат дастури амалда» номли рўқналар ташкил қилиш, Ўзбекистон миллий телерадиокомпаниясига

Давлат дастурининг ҳар бир бандининг ижроси бўйича бажарилаётган ишлар ҳусусида кенг жамоатчиликни баҳдорлик қилиш борасида режалар тadbирлари оммавий ахборот воситалари томонидан амалга ошириш лозимлиги таъкидланди. Шунингдек, «Фукарлик жамияти - Гражданское общество - Civil society» журналига Адлия вазирлиги билан ҳамкорликда дастур ижроси юзасидан қабул қилинган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ва ўтказилган тadbирлар (конференция, семинар ва давра суҳбатлари) ҳақида ахборотларни доимий равишда бериб бориш таъсия этилди.

Бундан ташқари, «Ижтимоий ҳимоя йили» Давлат дастурининг бажарилиши бўйича маълумотлар билан «Ижтимоий ҳимоя йили»нинг мақсад ва моҳияти, унда кўзда тутилган чора-тадбирлар аҳамиятини жойларга чиқиб, аҳоли ўртасида тарғиб қилиш мақсадида ишчи гуруҳи тузиш, унинг тарқибини шакллантириш ва фаолият йўналишини белгилаш, шунингдек, бириктирилган бўлимлар юзасидан энг яхши мақола, кўрсатув, эшиттириш номинацияси бўйича танлов эълон қилиш ҳамда уларни молиялаш манбаларини топиш бўйича тақлифлар ишлаб чиқиш келишиб олинди.

Ўз мухбиримиз

Ижтимоий ҳимоя — долзарб масала

(Давоми. Боши биринчи бетда)

Жорий йилда бу борада қилинадиган ишлар қўлама янада ортади. Давлат тараққиётини қонунларнинг мукамаллиги билан ҳам белгилаш мумкин. Пишиқ ва пухта ишланган қонунлар ўз ўрнида ижтимоий-ҳуқуқий соҳадаги ислохотлар изчиллигини таъминлайди. Ҳозирда, «Аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш тўғрисида», «Бола-лар ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида», «Ишлаб чиқаришдаги бахтсиз ҳодисалардан ва касбий касалликлардан давлат томонидан ижтимоий сурғатлаш тўғрисида» ва бошқа янги қонун лойиҳаларини ишлаб чиқиш ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг палаталарига киритиш кўзда тутилган.

Мазкур қонун лойиҳалари бўйича ҳозирда Меҳнат ва аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш, Халқ таълими ҳамда Соғлиқни сақлаш вазирликлари томонидан ишчи гуруҳлари тузилган бўлиб, уларнинг йилгилишлари доимий равишда ўтказилмоқда. Ишчи гуруҳлари тарғиботи Адлия вазирлигидан ҳам вақил киритилган. Лойиҳаларни ишлаб чиқишда кам таъминланган аҳолини давлат ва жамоат бирлашмалари томонидан ижтимоий ҳимоя қилишни кучайтириш, ёрдамга муҳтож оилаларга ҳар томонлама қўмак бериш механизми раҳнанинг самарали ишлашини таъминлашга эътибор қаратилган. Тузилган ишчи гуруҳлари қонун лойиҳалари мукамал бўлишини таъминлаш учун тегишли вазирилик, идора, таъшиқлот ва муассасалардан келиб тушган тақлифларни атрофича ўрганишди.

Биргина, «Болачақ ҳуқуқлари каноун лойиҳасини муҳокама қилиш учун тегишли вазирилик ва идоралар вакиллари иштирокида семинар-тренинг ўтказилди. 2007 йил 15 февраль кунини ЮНИСЕФ ташкилотидан лойиҳа кўзгини муҳокама қилинди. Уни ишлаб чиқишда халқроқ тақриблардан фойдаланиш ҳам назарда тутилган.

Ўзбекистон Республикасининг бир қатор қонунлари ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш борасида ҳам режадаги ишлар амалга оширилмоқда. «Ўзбекистон Республикасида ногиронларнинг ижтимоий ҳимояланганлиги тўғрисида»ги қонун лойиҳасини тақомиллаштириш бўйича ишчи гуруҳи фаолият кўрсатяпти. Ҳозирча тегишли вазирликлардан лойиҳани тақомиллаштириш бўйича бир қатор тақлифлар тушган. Бошқа қонун лойиҳалари борасида ҳам тегишли ишчи гуруҳларининг ҳара-

кати жонланиб бораёпти. Бундан ташқари, ишчи гуруҳлари томонидан ижтимоий ҳимоя масалаларини Ўзбекистон Республикаси Президенти ва ҳукуматимиз томонидан қабул қилинадиган қарорлар ва қарорларда уйғунлаштириш мақсадида ҳам режалар ишлар амалга оширилмоқда.

Давлат дастурининг вазифалари ва уни амалга ошириш тўғрисида кенг қўлама тарғибот-тўшутириш ишларини ташкил этиш борасида тегишли ишлар бажариламоқда. Мазкур масала бўйича касалликлардан давлат томонидан ижтимоий ҳимоя қилиш мақсад ва моҳиятини, унда кўзда тутилган тарғиботларнинг аҳамиятини тарғиб қилиш, ҳусусан, қишлоқ аҳолисининг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш, халқимизнинг маънавий қадрияти сифатида ижтимоий ҳимоянинг аҳамиятини тақомиллаштириш юзасидан ҳуқуқий тарғибот ишларини кучайтиришда қарор қилинган. Шунингдек, «Фукарлик жамияти - Гражданское общество - Civil society» журналига Адлия вазирлиги билан ҳамкорликда дастур ижроси юзасидан қабул қилинган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ва ўтказилган тadbирлар (конференция, семинар ва давра суҳбатлари) ҳақида ахборотларни доимий равишда бериб бориш таъсия этилди.

Дастурнинг вазифалари ва йўналишлари, бунун республика, шунингдек худудлар доирасида амалга оширилишини оммавий ахборот воситалари орқали ёритишда Республика Маънавият тарғибот маркази, Ўзбекистон миллий телерадиокомпанияси, газета ва журналлар томонидан белгиланган тарғибот тadbирлари самараси ортиб бораёпти.

Хусусан, Ўзбекистон миллий телерадиокомпаниясида Давлат дастури тарғиботида бағишланган «Ижтимоий ҳимоя йили», «Саломат бўлинг», «Эзулик», «Меҳрибонлик», «Маҳаллалик пахлавонлари», «Бодро урро», «Тошкент» номли турли кўрсатувлар эфирга узатиб келинмоқда. Бундан ташқари, барча информация дастурларда ҳам ушбу мавзу кенг ёритилляпти.

«Ижтимоий ҳимоя йили» Давлат дастури аҳамиятини чет элларда ҳам тарғиб қилиш масаласига алоҳида эътибор қаратишмоқда. Жумладан, Берлинда Ўзбекистон Республикаси элчихонаси томонидан «Товариш» хайрия ташкилоти билан ҳамкорликда «Ижтимоий ҳимоя йили» Давлат дастурининг тақдими ўтказилди. Тақдиримизда 100 га яқин сиёсий партиялар, жамоат ташкилотлари, ОАВ вакиллари ва журналистлар иштирок этишди. «Паритетлиш» немис хайрия ташкилоти билан ўтказилган тadbирда Ўзбекистон ҳукумати томо-

Ташаббускор тадбиркор

(Давоми. Боши биринчи бетда)

Бу ерда ҳатто механик йул билан ишлатиладиган қўл бармоқларини тайёрлаш имконияти ҳам бор.

— Корхонамиз вилоятдаги саккиз ярим минг фуқарога хизмат кўрсатиш имконига эга, — дейди «Ортомедфарм-сервис» раҳбари Фахриддин Бартоф. — Улар учун даволаш-профилактик турлар амалга оширишда 200 турдаги турбуляторлар тайёрлаш имконини бериб, бу йўқларнинг аксарияти анкироғи, 80 фуқаро алоҳида-алоҳида буюртма асосида тайёрланади. Фирмамиз юқори сифатли ортопедик маҳсулотларни тайёрлаш билан бирга, ушбу соҳа бўйича маҳаллий кадрларни ўқитиш, мақсадли ҳомийлик ёрдамлари кўрсатиш каби хайрли йўналишларда ҳам иш олиб боришни ўзининг асосий вазифаларидан бири, деб ҳисоблайди.

Корхонамиз қошидаги замонавий тиббий диагностика маркази соғлиқни сақлаш тизимини ислох қилиш борасида амалга оширилаётган улкан ишларга салмоқли ҳисса бўлиб қўшилаётганлиги шубҳасиз.

«Ортомедфарм-сервис»нинг республикамизда амалга оширилаётган иқтисодий ислохотларни чуқурлаштиришга қўшаётган ҳиссаси ҳам мақтовга лойиқ. Утган йил якунларига қўра, вилоят бўйича ҳорижий инвестициялар ҳажми 3,8 млн. АКШ долларини ташкил этган бўлса, биргина «Ортомедфарм-сервис»нинг 2007-2008 йилларга ҳорижий инвестицияларини жалб қилиш ҳажми 2,75 млн. еврони ташкил этади.

Бу салмоқли рақамлар ортида аҳолининг протез-ортопедик буюмларга бўлган талабларини қондириш билан бир қаторда, корхонанинг Германиялик ширкати билан ҳамкорликдаги фаолиятини янада кенгайтириш, ҳамда Италиянинг «Рента Ферте» фирмаси технологияси асосида ҳажми 2,0 миллион Еврога тенг бир марта ишлатиладиган шприцлар ишлаб чиқувчи завод куриш режалари муҳасам. Бундан ташқари, ташаббускор тадбиркор «Ортомедфарм-сервис»нинг асосий фаолият йўналишларига «Кизилқумчмаркази» кичик корхонаси ва экспортбон сут маҳсулотларини ишлаб чиқариш цехи бунёд қилиш режалари замирида нафақат иқтисодий манфаатдорлик, балки аҳолини иш билан таъминлашга эътибор ҳам ўз ифодасини топган. Хуллас, бу корхонанинг бугуни хайрли, эртаси шарафли эканлигига шубҳа йўқ. Зеро, унинг Германия ва Италиядан ташқари, Англия ва Исроил давлатлари билан ҳамкорликда амалга оширишни режалаштирган лойиҳалари, «Ташаббус-2005» курик танловини

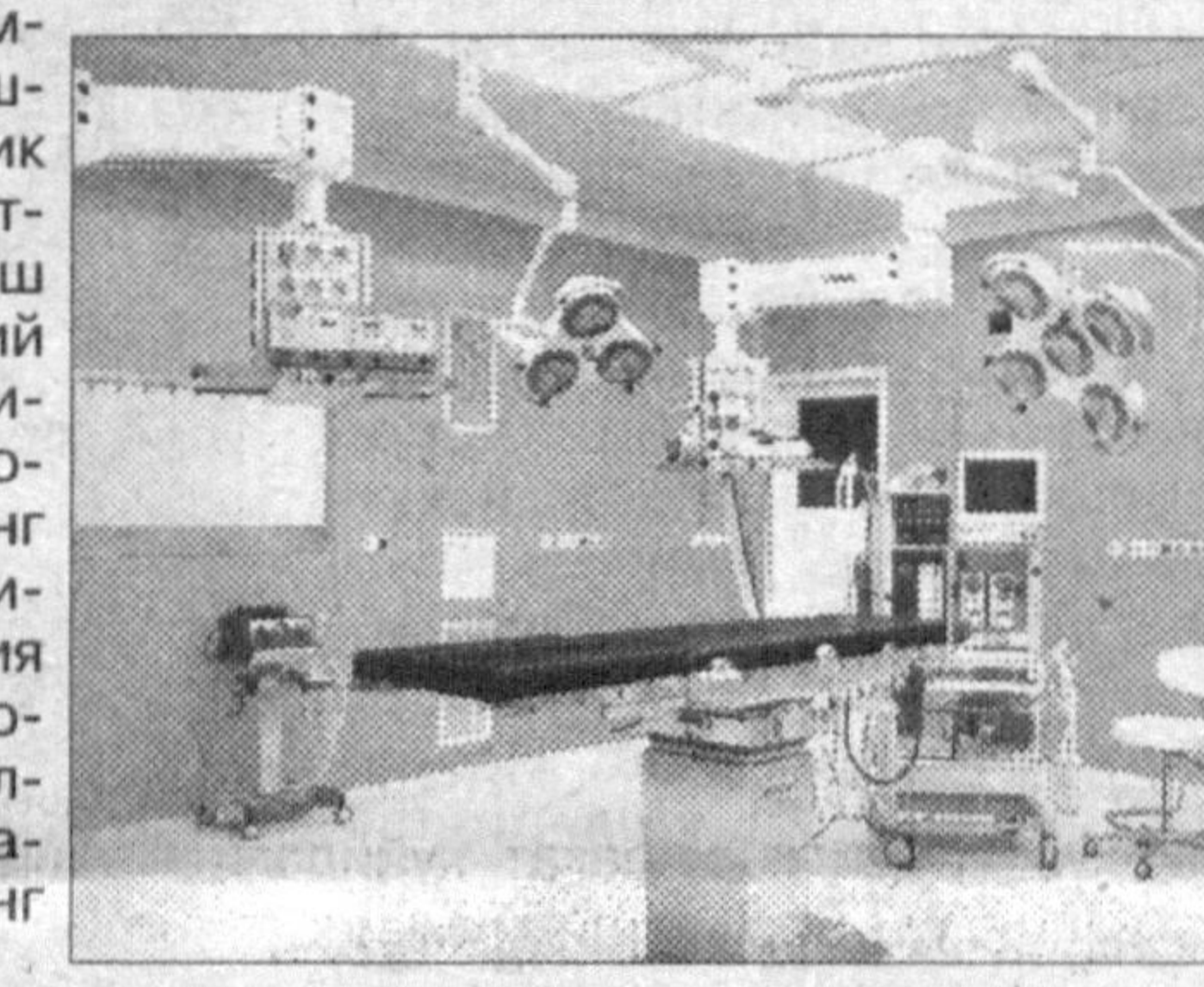

республика босқичида «Сихат-саломатлик ривожланишига қўшган ҳиссаси учун» номинациясини олишга сазовор бўлганлиги ва «Ташаббус»нинг 2006 йилдаги республика босқичида «Энг яхши тадбиркор» сифатида фахрли унвонини қўлга киритганилиги бунга ёрқин мисолдир.

«Ватан остондан бошланади», деган ақидага амал қилган мазкур корхона «Ижтимоий ҳимоя йили»нинг хайрли қадамларини ўз оstonлари — корхона жойлашган «Бинокор» маҳалласидан бошлади. Вилоят «Нуроний» жамғармасидан ёрдам сўраган фахрийлари мураккаб ортопедик пойабзал билан таъминлаш ҳам хайрли йилнинг хайрли режаларидан ўрин олган. Корхонанинг «Соғлом авлод учун» ва «Экосан» жамғармалари билан ҳамкорликдаги хайрия ишлари ҳам диққатга сазовор. Ёрдамга муҳтож ногиронларга профилактик ва диагностика ёрдам кўрсатиш мақсадида қўмак бригадаларини ташкил этилиши ҳам меҳр-мурувватдан далолат беради.

Демак, ҳомийлик ёрдами, яхшиларнинг муруввати билан узилган умидлар қайта уланади, қўнгли яримлар қалбда сўнган оруз-ниятлар ана пайдо бўлади. Бир сўз билан айтганда, қувонч ва ташвишларга тўла ҳаёт ана давом этади...

Маруса ҲОСИЛОВА, «Инсон ва қонун» мухбири

Ajab savdolar

Қимирлаган қир ошар...

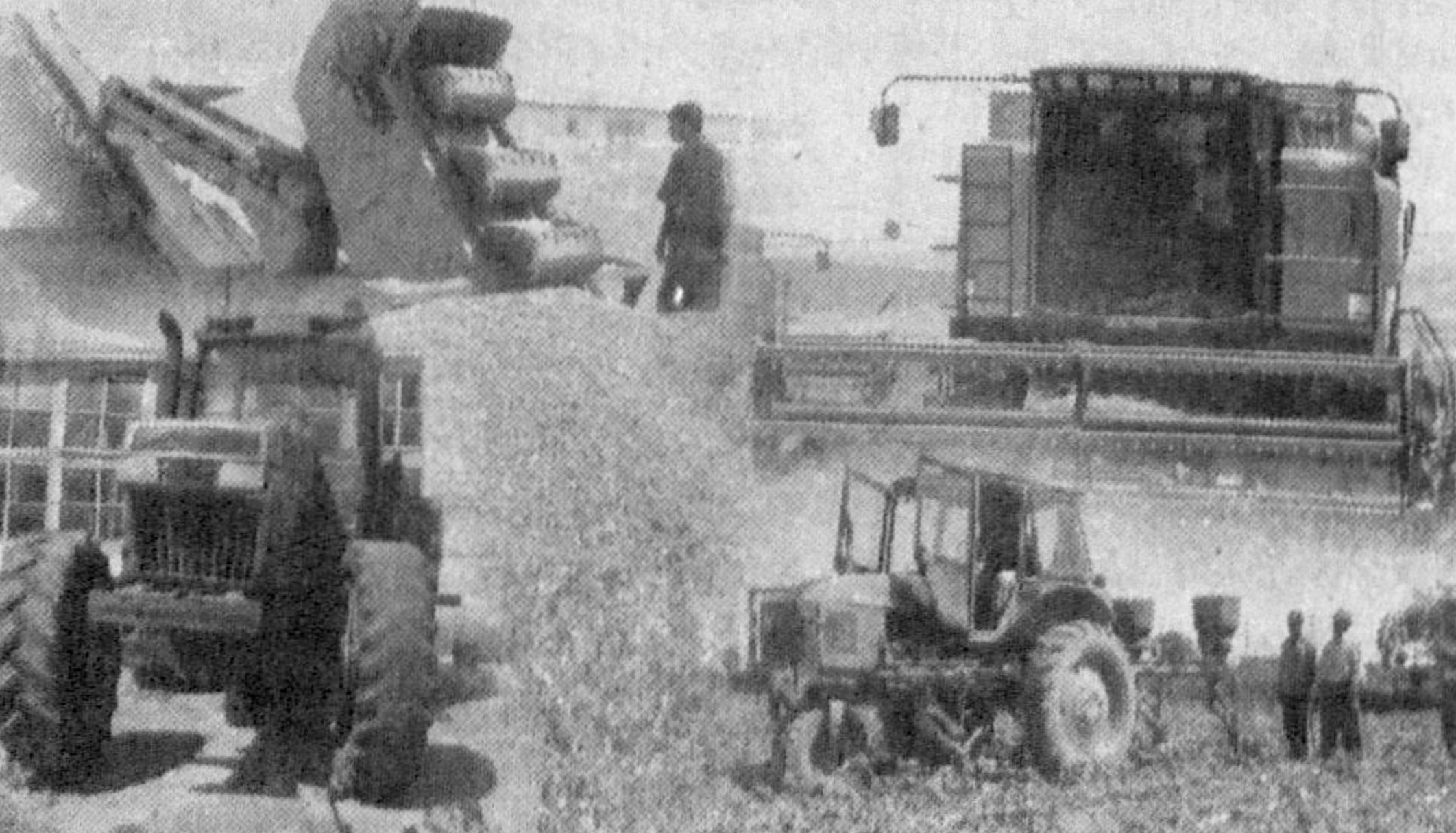
аммо «Сайхунобод»ча «ишбилармонлик» қандай оқибатларга олиб келмоқда

ларга ҳам тегишли тартибда акциялар ажратилган. Лекин ордан бир неча йиллар ўтаётган бўлса-да, бу акцияларнинг эркин савдо ва ҳорижий сармоядорлар учун ажратилган қисми ҳаракатсиз ҳолда ётибди. Яъни 27,1 фоиз — 62 миллион 136 минг 500 сўмлик 124.327 дона акция ўз харидорини топмаган.

Тўғрироғи, акциядорлик жамияти раҳбарлари ва туман, вилоятда бунга масъул мутасаддилар ҳам ҳақда умуман бош қотириб қўришмаган. Шундан сўнг 2005 йилга келиб, мазкур улшулар жамиятининг юқори органи бўлиш вилоят улшуи қўшиб юборилган. Ана сизга «Сайхунобод»ча ишбилармонлик». Ахир, шундай экан, нега энди 62 миллион сўмдан зиёд маблағ қийматини ташкил этувчи 124.327 дона қимматли қўғоз эркин савдо ва ҳорижий инвесторларга сотиш учун чиқарилиди. Тўғри, бу борада ҳукуматнинг тегишли қарорлари мавжуд. Лекин уларнинг ижроси нега таъминланмади? Асосийси, шунча микдордаги акция ўз эгасини топмай йиллар давомида ҳаракатсиз ётса-ю, бунга масъул бўлиш республика Давлат Мулкы Қўмитасининг Сирдарё вилоят худудий бошқармасидаги мутасаддилар нарҳоти бундан бехабар қолган бўлсаларки? Умуман утган вақт мобайнида тумандаги энг ишчи акциядорлик жамияти, дея эътироф этилган ушбу корхона бирон-бир ҳорижий инвесторни жалб этишининг имкониятлари нега қийрилмади? Агар шундай қилинганда, 2007 йилнинг 1 январь ҳолатига мазкур акциядорлик жамияти 317 миллион сўмлик дебитор, 17 миллион сўмлик кредитор қарзлар, «соҳиб» бўлмаган, аксинча, ишлар гуриллаг кетган бўлармиди? Бош иқтисодчи Исомиддин Раҳмонов бизга тақдим этган ҳужжатларга қўра, жамият аъзоларининг улшуи айти қунда 0,9 фоизни яъни 2079500 сўми ташкил этади. Аъзоларга 4159 дона акция сотилган. Демак, қарийб 230 миллион сўмлик улшунинг 0,9 фоизига жамият ишчи хизматчиларининг ҳиссасига тўғри келади.

Мажлисида ана республика қимматли қўғозлар бозоридagi аҳолининг қониқарсизлиги, корпоратив бошқарув тизимида жиҳдий нуқсон ва камчиликлар мавжудлиги Юрбюросимиз томонидан кескин танқид қилинган эди. Биз Сайхунобод туман МТП АЖ расиси ўринбосари Раҳматулло Саъдуллаевнинг «акция, дивиденд сўлағарини тўшутириш» деган гапидан сўнг «жойларда, ҳусусан, Сирдарё вилоятда ҳам бу борада жиҳдий нуқсонлар борлиги, Юрбюросимизнинг бу масалада нечоғлиқ кам эқанлигига яна бир қарра амин бўлидик.

Мазкур акциядорлик жамиятининг Низом жамғармаси 229 миллион 440 минг сўм бўлиб, 458.880 дона акция чиқарилган. Вилоят бирлашмаси, қишлоқ ҳўжалик корхоналари, эркин савдо ва ҳорижий сармоядор-

дорларнинг улшунинг. Ҳозирги кунда дивидендлар тўлик тарқатиб бўлинди, — дейди И.Раҳмонов биз билан суҳбатда.

Маълум бўлишича, худди шу йили жамиятининг ҳар бир акциясига 19 сўм 21 тиендан дивиденд тўғри келган. Бу микдор сизни қониқтиради, деган саволимизга жавобан биз иқтисодчи елка қисиб қўя қолдик.

Биргина мисол: жамият акциядорлари Асад Очиллов катта умидлар билан 38 дона акция сотиб олганди. 2005 йил якунига қўра, у бор-йўғи 729 сўм 98 тиен дивиденд олди. Ана энди ҳозирги пайтда бу пулга нималар харид қилиш мумкинлигини ўзингиз ҳисоблаб олаверинг...

Маълум бўлишича, жамият 2006 йилни 24 миллион 118 минг сўм соф фойда билан якунлаган. Тумандаги қишлоқ ҳўжалик корхоналари ва фермерларга жорий йилда 915 миллион 300 минг сўмлик хизмат кўрсатилган. 170 нафар ишчи хизматчининг ўртача ойлик иш ҳақи 66 минг 500 сўмни ташкил этгани ҳолда, йил давомида 110 миллион 200 минг сўм маблағ ойлик маош сифатида тарқатилган.

— 2006 йил якунларига бағишланган умумий йилгилиши акциядорлик жамиятлари тўғрисидаги Қонунга биноан йилнинг биринчи ойлги ойлигида ўтказишимиз зарур. Шунга қўра, бу йилгига тайёргарлик қўриямиз. Хуллас, қўрилган соф фойданинг 9 миллион 647 минг сўми дивиденд учун ажратилди. Яъни ҳар бир акцияга ўртача 24 сўм 65 тиендан ҳақ тўла-

ҳақининг 600 бараваридан 900 бараваригача микдорда жарима солиниши белгилаб қўйилган. Аммо ордан 11 ой ўтаётгани, юқоридаги тўловлар тўлалиши у ёқда турсин, бу масала билан шуғуланувчи бирон-бир масъул шахс вилоятда топилмапти. Ваҳоланки, 2005 йил дивидендлари учун 8 миллион 817 минг сўм маблағ ажратилган. Икки корхонанинг 2 миллион 42 минг сўмлик дивиденд тўғри келган. Бу сизга «ўз жойини топиб кетган». Шу тарика акциядорлик жамиятлари тўғрисидаги қонун талаблари қўпол равишда бузилган.

Биз юқоридаги ҳолатларни шарҳлаб беришар деган ниятда, акциядорлик, жамияти Қазатув Кенгаши расиси Ҳўдощон Маматов ва бош ҳисобини Олим Велуллоевларни сўроқладик. Аммо баъларча ҳаракатларимиз зов кетиб, уларни топилмадик.

Мақолага нуқта қўяр чоғимизда ана қатор мулохазалар дилда чарх ураверди: мамлакатимизда иқтисодий соҳасида қўлаб қўйиб ишлатилган амалга оширилмоқдаки, айни кунларда уларнинг салмоқли самараларининг шохиди бўлиб турибди. Президентимиз маърузасида таъкидланганидек, утган йилда янги ички маҳсулотнинг 7,3 фоизга ўсганини, ишлаб чиқариш ҳажмининг саноатда 10,8, қишлоқ ҳўжалигида 6,2 фоиз ошгани, инвестицияларнинг 11,4, қурилиш пудрат ишларининг 12,8, хизмат кўрсатиш соҳасидаги кўрсаткичларининг 19,5 фоизга ортагани юртимизда бунёдкорлик, яратувчилик йўлида эришилган натижалар ойнасидир. Уларнинг асосини халқимизнинг залворли меҳнати самаралари ташкил этади. Ҳали бу борада қўлаб қўйиб ишлар ҳам амалга оширилиши мукяррар. Қувонларни томонини шундаки, бу ҳаракатлар замирида фақат ва фақат элу халқ манфаатида хизмат қилиш омилли муҳасамдир. Нарҳоти, бу улғувроқ ҳаракатларнинг шаъбадаси Сайхунобод тумани МТП АЖ дарвозасидан кирмаган бўлса! Умуман юқоридagi нуқсонли ҳолатларда нуқта олдинда, бироз бўлса-да, қимирлаш пайти келмадимкин?! Ахир, қимирлаган қир ошар, дейдилар қўра...

«Шарқ» фермер ҳўжалиги ерларидан ўн километр олисликда Юқори четтабоси қишлоғи бор. Қишлоқ атрофидagi ерларда кейинги йилларда бир неча киши фермер ҳўжалиги ташкил этиб, ишлаб кўрди. Бироқ «Ернинг умурдорлиги яхши эмас, даромад кетган ҳаражати қопламайди» деган баҳона билан ариза бериб ерни топширишди. Шундай қилиб, 267 гектарлик ер майдонини бушаб қолди. Деҳқончилик қилишга ҳеч қимнинг юраги дов бераман ушбу ер майдонларига Хўро ақа даъвогар бўлди. Утказилган танловда голий чикди.

Абдуғаффор ОМОНБОВ, «Инсон ва қонун» мухбири

Юртимизда фермерлик ҳаракати бошланганига унча кўп вақт бўлгани йўқ. Бироқ ушбу ҳаракат бугун ўзининг истиқболини кўрсата бошмоқда. Тўғри, бошқа бу ишга «Фермерликми, фермерлик» деган оний тасаввур ва кайфиятда қўшилиб қолганлар ҳам бўлиб. Лекин қишлоқдаги бугунги иқтисодий ислохотлар уларнинг сарагини саракка, пучагини пучакка ажратаяпти. Дангасалик, бироз тайёрлаб беришни кўтиб ўтирадиган иллатлардан ҳоли, давр ва замон талабини тўғри англаб, ишга онгли муносабатда бўлаётган, менинг далам, менинг мулким деб ишлайётган деҳқонга омад кулиб боқмоқда. Биз Булғунгара борасидаги туман раҳбарлари фермер Хўро Жўраев ҳақида «Ҳар қандай мумкинлик ўзи ҳақ этади, ўзгалардан ёрдам кўтиб, қўла қовутириб ўтирмайди, ҳақиқий тантти ва ишини кўзини биладиган фермер» деган илиқ гапларни айтишди.

Bugunning gapri

Мардлари бор юрт

Х.Жўраев 1993 йилда «Шарқ» фермер ҳўжалигини ташкил этган экан. Деҳқончилик қилиб келинаётган 34 гектар ер майдонидан галла, сабзавот экинлари ҳамда узумдан олинаётган ҳосилдорлик йилдан-йилга ортиб бораёпти. Масалан, тўрт йил муқаддам галланнинг ҳар гектаридан 34 центнердан ҳосил олинган бўлса, утган йили бу кўрсаткич 55 центнерданга тўғри келган. Ер ости сизот суви яқин майдонда бундай юқори ҳосил олиш учун деҳқон ернинг тилини ҳам, ишининг кўзини ҳам яхши билиши керак.

Фермер ҳўжалиги иш бошлаганидан буён утган ўн тўрт йил ичида битта галла ўриш комбайни, битта чоғик, битта транспорт трактору ва иккита тиркама сотиб олди. Албатта, моддий манфаатдорлик йўқ жойда ишининг унимиям бўлмайдди. Фермер бу борада ҳам бошқа фермерларга ўрнатилган ишларни амалга оширмоқда. Ҳар бир ҳўжалик аъзосига ойлик маошидан ташқари йиллик ҳосилдан бир тоннадан бугдой муқофот тарқасида ажратилмоқда. Бундан ташқари, ҳўжалик аъзоларининг тўй маракасига оғир-енгил кунларига фермер доимо камарбаста. Қолаверса, фермер ҳўжалик ишларидан ҳам четда тургани йўқ. Унлаб кам таъминланган, қаровчисини йўқотган оилаларга қишлоқни ободонлаштиришдан тортиб, мактаб, касалхона, болалар боғчаси ҳомийлигини ҳам ўз зиммасига олган.

«Шарқ» фермер ҳўжалиги ерларидан ўн километр олисликда Юқори четтабоси қишлоғи бор. Қишлоқ атрофидagi ерларда кейинги йилларда бир неча киши фермер ҳўжалиги ташкил этиб, ишлаб кўрди. Бироқ «Ернинг умурдорлиги яхши эмас, даромад кетган ҳаражати қопламайди» деган баҳона билан ариза бериб ерни топширишди. Шундай қилиб, 267 гектарлик ер майдонини бушаб қолди. Деҳқончилик қилишга ҳеч қимнинг юраги дов бераман ушбу ер майдонларига Хўро ақа даъвогар бўлди. Утказилган танловда голий чикди.

— Танловда голий чикди, ерни қўлга киритган, биринчи эътиборини ернинг мелiorатив ҳолатини яхшилашга қаратдик, — дейди фермер. — Ерларнинг захини қонириш мақсадида майда-майда зовурлар қазидирдик. Бўш қолдик, дегунча хонадонлардан маҳаллий ўғит чиқариб дала бошида қопмост босдик.

Фермер утган йил кузида мавжуд майдоннинг 140 гектарига галла уруги қадади. Бугдойнинг «Шавкат», «Қрошқа», «Солянка» навлари, шунингдек 50 гектардаги арпа аллақча қонини сўвдан чиқарилган. Ҳар гектарга 200 килограмдан минерал ўғит берилгани

боис жижа усулидан биринчи сувга қонган майсалар ям-яшил тус олиб баравж ўсаяпти. Парваришланаётган галладан фермер ҳўжалиги аъзоларининг умидлари катта. Унинг ҳар гектаридан давлатга 27 центнердан 378*тонна дон топшириш контрактация шартномаси имзоланган. Аслида эса деҳқонлар ҳар гектар майдон ҳосилдорлигини 40 центнерданга етказишни кўзлашяпти. Давлат эътибжи бажарилиб, фермер ҳўжалиги омборида 182 тонна дон қолади. Бу эса фермер Х.Жўраев ва унинг аъзоларига ойна сутда ҳалол тон.

Баҳорнинг биринчи ойи — мартнинг дастлабки кунлари ҳаво оқиб келди. Қувишли кунларнинг ҳар дақиқасидан унумли фойдаланиш улар эътиборида турибди. 20 гектар майдонда дон ўчириш мақсадида, яна шунча майдонга давлага, 10 гектар майдонга помидор экиш керак. Қунгабоқарга ҳам жой тайёрлаш зарур. Ерлар ҳозирдан тайёрлаб қўйилмаса ҳадемай қувш қазидирлик билан одам шошилай қолиши ҳеч гап эмас. Деҳқончилик таомили шундай. Ҳар юмушни деҳқон ўз вақтида баҳармаси кейинги пўшаймондан ҳечам фойда йўқ.

— Ҳозир ўн гектар майдонни пиёз экишга тайёрлаб қўйилди, — дейди Хўро ақа. — Барноуллик тадбиркорлар билан пиёз етказиб беришга шартнома тўзганмиз. Улар бизга маҳсулотимизни олиб, эвазига тахта-ёғоч, уруклик қартошка беришмоқчи.

Дарҳақиқат, Хўро ақа ва икки сингари етиштирган маҳсулотини республикадан четга чиқариб, у ёқдан ўзимизга кераклик маҳсулот республикамизга олиб келаятган фермерларни фақат қўллаш керак.

Республикамизда ҳар бир фуқароннинг мулкдор бўлиш ҳуқуқи қонунлар билан кафолатланган. Хўро ақа 34 гектарлик майдонда фермер ҳўжалиги юритиб соҳада бой тақриба ор

Tahlil va saboq

«Одамлар нега шикоят ёзади»

МАСЪУЛИЯТ ВА БУРЧ:

(Иккинчи мақола)

жамият олдидаги бу икки вазифани унутишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ

Тахририят хаткутисига келиб тушадиган шикоят-аризаларни варақлаб, бир хулосага келиш мумкин. Қаердаки, масъулият ва бурч ҳисси унутилса, шубҳасиз, уш жойда шикоятбозлик, гуруҳбозлик ва асаббузарлик авж олади. Куйдаги мисоллар ҳам бизнинг юқоридagi фикрларимиз ҳақлигини исботлаб бера олади, деб ўйлаймиз.

Тошкент шаҳар, Собир Раҳимов тумани, Калон мавзеси 2-уйда яшовчи фуқаро Ш.Азизов бир муаммо юзасидан ўтган 2006 йилда газетамизга шикоят-ариза билан мурожаат қилган эди. Тахририят ушбу аризани ўз вақтида «Фуқароларнинг мурожаатлари» тўғрисидаги қонун талабларига асосан, тегишли идораларга жўнатган. Лекин яқинда Ш.Азизовнинг турмуш ўртоғи Норуллоев Азизовнинг тахририятга ёзган такрорий аризаси бизни ўйлантириб қўйди...

Келинг, аввало шикоят хатининг мазмунига қисқача тўхталиб ўтайлик.

«...Биз яшаб турган уйдаги айрим кўчаларда амалдаги қонун талабларига бўйсунмасдан, уй ертўласини металл тўсиқлар билан ўраб, ўзаро тақсимлаб олган. Бизнинг аризаларимиздан сўнг, улар тўсиқларни наридан-бери олиб қўйган бўлди. 1- ва 2-хонадон ағаси Рихсидой Юнусов уйга кириш йўлининг бир томони билан йўлнинг бир томони билан қаватларда истиқомат қилувчи Х.Алимов ва 3.Йўлдошевлар бизнинг балкониимиз ён деворини 25-30 сантиметр ўйган ҳолда ўзлари учун қўшимча хоналар қуришган. Оқибатда бинонинг муайян қисми сейсмик талабларга жавоб бера олмайди, фақуллода вазиятларда аҳолининг ташқарига чиқишига, эҳди билан баҳариландирилган ишларни амалга оширишга халақит берадиган даражага келиб қолган...»

Шикоят хатининг қисқача мазмунини шундан иборат. Н.Алимова 2002 йилда ҳам айнан ана шу мавзудаги шикоят билан «Халқ сўзи» газетасига мурожаат қилган, ўз навбатида Собир Раҳимов туман ҳокими муовини газетига аризада тилга олинган муаммолар ҳал қилинганлиги ҳақида жавоб хати ёзган экан. Буни қараган, орадан ролпа-роса тўрт йил ўтиб, Н.Алимововнинг такрорий шикояти асосида журналистик текшируви ўтказган «Халқ сўзи» газетаси «Елгон фoш бўлди» (2006 йил 16 июн сони) сарлавҳали мақола эълон қилиб, муаммо ҳамон ҳал этилмагани ҳақида чиқиш қилган. Ана шундан сўнг ҳам аризада кўтарилган масала ўз қонуний ечимини топмагач, ариза «Инсон ва қонун» газетасига мурожаат қилишга мажбур бўлган.

«Инсон ва қонун» газетаси аралашгач, шикоятчи ва тахририятга Бош прокуратура бошқарма бошлиғи вазифасини бажарувчи, адлия маслаҳатчиси Э.А.Данилия ва Тошкент шаҳар прокуратурининг биринчи ўринбосари, адлия катта маслаҳатчиси М.Мирзаев имзолари билан жавоб хати келган. М.Мирзаевнинг жавоб хатида, жумладан, шундай дейилади: «...Муқаддам тушган мавзудаги ариза ҳамда «Халқ сўзи» газетасида 16.06.2006, чоп этилган «Елгон фoш бўлди» сарлавҳали мақола юзасидан Собир Раҳимов туман прокуратураси томонидан текширув ўтказилиб, мажбур ҳолат юзасидан С.Раҳимов тумани,

«Аҳмад Яссавий» уй-жой мулкдорлар ширкати раиси томонидан ноқонуний қурилмани бузиш ҳақида Шайхонтоҳур туманлароқ фуқаролик ишлари бўйича судга даво аризаси киритилган...»

Албатта, ушбу жавобдан сўнг тахририят ва шикоятчи муаммолари масала суд жараёнида ўз қонуний ечимини топади, деб ўйланган. Лекин... Хамма гап ана шу лекенда.

Аризани тахририятга йўллаган такрорий шикоят хатида судга даъвогар «Аҳмад Яссавий» уй-жой мулкдорлар ширкати вақили келмагани сабабли, суд иши тўхтатилгани ҳақида ёзган...

Демак, яна муаммо ўз қонуний баҳосини олмаган. Яна ёш-ёш, яна аризагўйлик ва яна оворагарчилик давом этади. Вақолачки, ушбу масала 2002 йилнинг ўзидаёқ маҳалланинг ўзида, бориинки, туман ҳокимиёти аралашуви билан ҳал этилиши мумкин эди. Лекин мутасаддиларнинг бефарқлиги, ўз ишига панжа орасидан қараши, энг асосийси, «Фуқароларнинг мурожаатлари» тўғрисидаги қонун талабларига риоя этилмагани шикоятчининг аризабозликни давом эттириши ва қўни-қўшинлар ўртасидаги келишмовчилик ва зиддиятларнинг авж олиб кетишига сабаб бўлган. Уйлаймики, мақола чоп этилган, тегишли идоралар мутасаддилари ушбу муаммони бартараф этиб, унинг қонуний ечимини топадилар.

Шу ўринда алоҳида таъкидлаб ўтиш керакики, биз бугун-

ги мақоламизга атайлаб ўз жойида ҳал бўлиши мумкин бўлган, лекин жойлардаги раҳбарларнинг масъулиятсизлиги ва ўз бурчларини етарли даражада баҳармаётгани боис чиғаллашиб кетган муаммоларни мавзу қилиб олдик.

Навбатдаги шикоят хати ҳам юқоридagi фикрларимизни исботлайди, деб ўйлаймиз. Ушбу шикоят мақбули тахририятга Наманган вилояти, Қосонсой тумани «Маҳалла» жамғармаси раиси У.Валиевлар аралашиб, низоли уйни акам ўз ҳовлисига қўшиб олишига рухсат беришди. Қайта-қайта мурожаат этишимга қарама-дан, улар менинг сўзларимни эшитиши ҳам истамади. Туман ҳокими ва тумандаги бошқа тегишли идораларга ёзган шикоят хатларимга ҳам қоникарли жавоб ололмадим. Шунинг учун сизларга мурожаат қилишга мажбур бўлдим.

Хурматли тахририят ходимлари! Менинг қуйдаги саволларимга жавоб топшида ёрдам берсангизлар. Ака-укалар ўртасида меросни бўлишга маҳалла фуқаролар йиғини ва туман «Маҳалла» жамғармаси раҳбарларининг қай даражада ҳуқуқлари бор? Негга улар

рими ўнлаб, ортиқча асаббузарлик ва аризабозликларга ўрин қолмайди. Тўғриси, биз байрам арафасида танқидий мақола ёзиб, бирининг кўнглини ранжитиш ниятида эмасдик. Лекин на илож, вазирамиз шу. Фуқаро тахририятга ишониб ариза билан мурожаат қилган. Биз унга жавоб беришимиз шарт. Бу қонун талаби. Сўнгсўз ўрнида эса шуни айтиш керакики, Наврўз нафакат яшариш ва янгилик байрами, балки у саховат ва меҳриқабат байрами ҳамдир. Шундай экан, келинг, бир-биримизга нисбатан озгина меҳриқабат, озгина оқибатлироқ ва яна озгина кеҳиримлироқ бўлайлик. Ана шунда юқоридagiдай кўнгилираниларга ўрин қолмайди!

Е фикримиз нотўғрими? Ислол ҲАМРО, «Инсон ва қонун» муҳбири

ака-укалар ўртасида низоли тинч йўл билан бартараф қилиш ўрнига бир тарафга ён босиб, келишмовчиликни чуқурлаштириб юборишди? Умуман бизга мерос масаласидаги муаммони ечишда ким ёрдам бериши мумкин?..»

Азиз муштарий, бу ўринда ўзингиз гувоҳ бўлганингиздек, ариза ака-укалар ўртасидаги ўзаро келишмовчиликлар хусусида ёзаяпти. Ваҳоланки, бу муаммо марказий матбуотда ёритилмаган даражада жиддий эмас. Чунки ушбу масалани «Гулистон» маҳалласи ёки Қосонсой туманининг ўзида ҳал қилиш, аризагачи тегишлича тушунтириш бериш мумкин эди. Лекин бундай бўлмаган. Шунинг учун ҳам биз журналистиканинг «хат ортида инсон бор», деган ёзилмаган қонунига риоя этган ҳолда ушбу аризани эътиборга саҳифаларда чоп этишга қарор қилдик.

Энди аризагачининг саволларига келсак, албатта, ака-ука ўртасидаги низоли уй-жой масаласининг қонуний ечимини фуқаролик ишлари бўйича судга топилди. Бунинг учун ака-укалардан бири судга мурожаат қилишлари лозим. Энди масаланинг иккинчи томони, «бизнинг ўртасидаги низолини чуқурлаштириш кетишига маҳалла фуқаролар йиғини раиси ва туман «Маҳалла» жамғармаси раисининг аралашуви сабаб бўлди», деган даъво ҳам суд жараёнида қонуний жавоб олиш мумкин. Биз эса шуни айтиш керакики, маҳалла қадим-қадимдан икки кишининг ўртасидаги низолини чуқурлаштиришга эмас, аксинча, маҳалла аъзоларининг ўзаро тинч-тозу ва оқибатли бўлиб яшашларига хизмат қилган ва бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолади...

Каримнинг касби ўқитувчилик. Отаси ҳам ўқитувчи эди. Шунинг учун ҳам у ёшайида айрим ҳамқишлоқ-тенгдошларидек кўча чағитиб юрмаган. Отаси фарзанд тарбиясида жуда қаттиққўл ва талабчан эди. Карим ва унинг олти нафар ака-опалари ҳар кун кечки пайт навбат билан отага кундалиқларини келтиришар, ота олган баҳоларга қараб ё фарзандларини муқофотлар ёки жазоларди. Муқофот бир оғиз «баракалла», деган сўз ва меҳри ийиб кетганда боланинг елкасига қоқиб қўйиш. Жазо эса, қўшимча икки соат дарс тайёрлаш эди. Хуллас, ана шу биргина «баракалла»ни эшитиш учун етти фарзанд тинимсиз ўқиб-ўралишар, катталар кичикларига билмаганларини ўргатарди...

Turmush chorrahalarida

Ота меҳри

Ана шу қаттиққўллик, талабчанлик ва тарбиянинг махсули ўлароқ, вақти келиб фарзандларнинг ҳаммаси мўмин-қобил бўлиб воғга етди. Еттовчи ҳам олий маълумот олди. Ҳар бири ўз соҳиси бўйича эл-юртнинг қорига ярайдиган мутахассис бўлиб етишди. Ота-она учун фарзанд камолини қўришдан ҳам олийроқ бахт йўқ. Бир умр ўқитувчилик қилган Раҳим муаллим бугун ўзини элнинг олди ҳисоблайди. Нафақада бўлса-да, ҳаммиса тўймақанинг тўрида ўтиради. Хурмат-иззати жойида.

Айниқса, кенжаси Каримнинг институти битириб, шаҳарда қолиши отанинг қўйсини тоғ қилди. Дарҳақиқат, Карим ёшлариданки тиришқоқ ва ҳаракатчан бола эди. Ушлаган жойидан кесмасдан қўймасди. У олий ўқув юртида ҳам тезда ўзини қўрсатди. Беш йил мобайнида курсбоши бўлди. Синов дафтарчасига бирорта ҳам тўрт баҳо туширмади. Шунинг учун ҳам у курсдош талабаларнинг ҳурмати ва устоз-домллаларнинг эътиборини қозонди. Ана шу тиришқоқлик, домллаларнинг эътибори унинг аспирантурада қолишига сабаб бўлди. Йўқ, у бошқа аспирантурага ўшаёқ олий даргоҳ тўғрисида ўн-ўн беш йиллаб ялаб юрмади. Орадан уч-тўрт йил ўтган-ўтмас номзодлик дипломинини қўлга олди. Бир пайлар ўзи таълим олган институтда ўқитувчи бўлиб ишлаш бошлади. Раҳим муаллим эса, орузларини ушлатираётган кенжатоийни дуо қилиб чарчамасди...

Тушди. Оғир ўй-хаёллар гирдобидан қолган Раҳим домла машина тўхтаганини ҳам сезмай қолди. Кампирининг ёнлиғига туркисидан ўзига келиб қараса, машина дангиллама ҳовлининг дарвозаси олдида турибди. Ичкаридан машҳур ҳофизлардан бирининг қўйсини таралапти. Машинадан аввалроқ тушиб улгурган қўшни йигит, зум ўтмай Каримхон билан чиқиб келди. Ота-бола қўчқолашиб қўришдилар. Ўғли билан қўришар экан, ундан аниқтан қўланса хид Раҳим муаллимнинг кўнглини ағдариб юбораёзди. Бир умр ичкиликни оғизга олмаган ва фарзандларини ҳам шундай тарбиялаган ота ўғлига ёвқараш қилди. Карим ҳам отасининг нерозини нигоҳини сезди. Лекин сезмагандек онаси томон таллинди...

Ҳовли баайни жаннатга ўшади. Айлана гулзор. Ўртада қамаланган товланаётган фаввора. Ҳовли ўртасига қўйилган сўрида ҳофизлар, теваврақдаги столларда меҳмонлар ўтиришарди. Карим отасини қўлидан тутиб, ҳовли тўридаги стога бошлади. Аввалига «қўшқоқ чоғ» бозорбошқор ўтирган басавлат одамлар, Каримнинг «бу қизи бизнинг бобой», деган лўғидан сўнг Раҳим домлани тўра олиди. Қўлоқлари «ота», «отажон» деган сўзларга ўрганган Раҳим муаллим яна ўғлига ёвқараш қилди. Карим бу гал ҳам сезиб сезмаганча олди. Басавлат меҳмонларга хизмат қилаётган бақувват, қўйлақ тугмалари киндигига очик, қабашара (Бу Раҳим муаллимнинг назарида) йигит қўлида икки ишша билан Раҳим муаллимнинг ёнига келди.

«Оқидан қўйимни ёки қизили маъқулни? – Раҳим муаллим аввалга йигитнинг сўзларини англамади. Тушунган эса, кескин рад қилди. Шу орада аллақачон ёнига ўтириб олган Каримнинг овозини эшитди. – Бизнинг бобой ичмайди. Чой олиб кел...»

Раҳим муаллимнинг қўлоғига меҳмонларнинг алмойи-алхойи гаплари кирмас, у қачон ва қай пайтда ўғлининг бунчалик ўзгариб қолганидан ҳайратланиб ўтирарди. Бир пайт меҳмонлар бири-бирдан бепарда латифа айта бошлади. Ҳатто Карим ҳам худди отаси ёнида эканлигини унутгандек умумий қўлгига қўйилар, ўзи ҳам латифа айтарди. Ота ўридан оғир қўзғалди. Азбаройи хурмат юзасидан меҳмонлардан уэр сўраган бўлди. Аёллар даврасида ўтирган кампир ҳам чоли турганини қўригани ҳамноқ қўзғалди. Унга Каримнинг хотини ҳам қўшилди. Келин билан номиниғана сўрашган Раҳим муаллим чарчагани ва дам олмоқчи эканини айтди. Қайнотасининг феълيني яхши биладиган келин уларни уйга бошлади.

Тўғриси, уй ичидagi хашамни қўрган Раҳим муаллим билан Ҳанифа ҳоланинг оғизлари очилиб қолди. Келини уларга иккинчи қаватдаги хоналардан бирига ўрин солиб бериб, қайнорасига тил учиди бир-икки «юринг-юринг» қилгач, хонадан чиқиб кетди. Ва ниҳоят, Раҳим муаллим «портлади»!

«Бу менинг ўғлим эмас! Кампир уни босишга ҳаракат қилди!» – Жон отаси, нима бўлса ҳам меҳмонлар олдида индамай туринг. Эрталаб ўзи билан гаплашарсиз...»

Кампирнинг илтимослари тасвир қилдимиз ёки ўзи ҳам ўғлини дўст-ёрлари даврасида кўнглини қолдиргиси келмади, Раҳим муаллим ноилж тўшакка ёнбошлади. Тўй тонги уч-тўртларгача давом этди. Лекин Раҳим муаллим эрталабгача миждоқ қолмади. Нафас олмай ётган бўлса-да, кампир ҳам ухламаётган эди. Тонг бўзариши билан турган Раҳим муаллим таҳорат олишга чиқди-ю, ҳовлидаги ҳолатни қўриб ирганиб кетди. Ҳамма ёқда бўш ишларлар. Овқат қолдиқлари, Ҳатто оёқ остида нон парчалари ҳам қўзга ташланарди...

(Давоми келгуси сонда)

Бугунги кунда иқтисодийетимизни эркинлаштириш йўлида амалга оширилган ислохотлар натижасида кўплаб соҳаларда ривожланиш яққол кўзга ташланди. Хуесан, ташқи савдо фаолиятида сезиларли ютуқларга эришилди. Чўнчи, 2006 йил жаҳон бозорларида мамлакатимиз экспорт қилаётган товарларига қўлай нарх конъюктураси кузатилади. Пахта хомашёси ва пахта нархлари юқори даражада сақланиб турди.

Mitti maslahat

Ташқи савдо

уни эркинлаштириш чора-тадбирлари

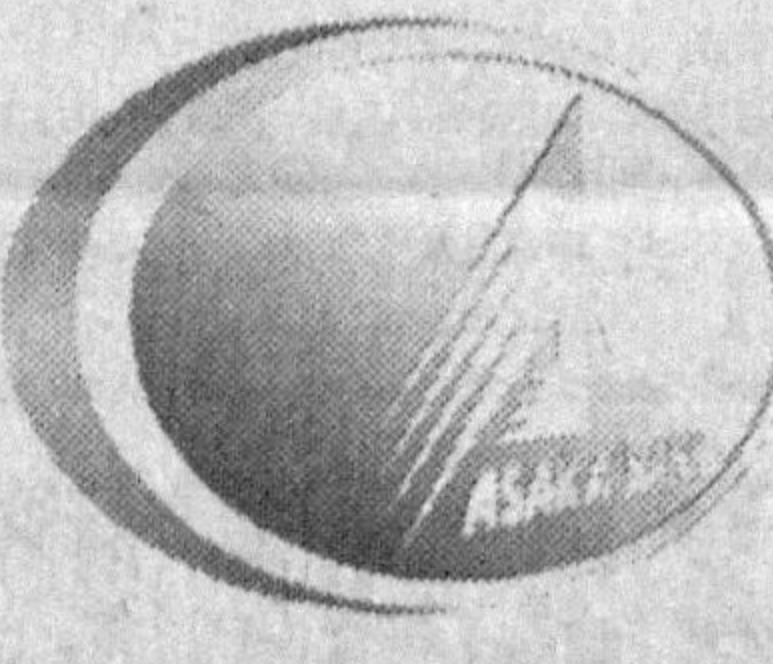
2006 йилда юридик шахслар даромадидан олинмаган солиқ ставкалари 15 фоиздан 12 фоизгача, дивидент ва фоизлардан олинмаган солиқлар 15 фоиздан 10 фоизгача, ағона ижтимоий тўловлар эса 31 фоиздан 25 фоизгача қамайтирилиши натижасида республикамиздаги корхона, компания ва хўжаликлар ўз молиявий ресурсларини қўшимча 425 миллиард сўмга қўлайитириди. Бу эса, инвестицияларнинг ўсишига олиб келди. Шунингдек, ўтган йилги махсулот экспорти ҳажми 31,5 фоизга, яъни 2000 йилга нисбатан 2 баробарга ўсди.

Ташқи савдо айланмасининг ижобий салдыси 2 миллиард АҚШ долларигача ўсди. Экспорт ҳажмининг бу тарзда ўсиши асосан автомобиль, нефт-кимё, металл махсулотлари, минерал ўғитлар, ип-калава ва газлама махсулотлари, қурилыш материаллари ҳамда бошқа шу каби кўплаб экспорт товарлари ҳажми ва турларини қўлайитириш эвазига таъминланган.

Мамлакатимиз кичик корхоналарида махсулот тайёрлаш ва уни экспорт қилиш, айниқса, қишлоқ хўжалиги махсулотларини еттиштириш, уларни қайта ишлашда ижобий натижаларга эришаётир. Бироқ бу махсулотларни тайёрлаш, қайта ишлаш, сақлаш ва сотишнинг, жумладан, экспорт қилишнинг (пахта ва дон махсулотларидан ташқари) самарали тизими мавжуд бўлмагани туфайли ишлаб чиқарувчилар кўпинча ишлаб чиқариш ва ташқи харажатларини қоплаш имкониятига эга эмас. Бу эса, еттиштирилган ҳосилнинг катта қисми нобуд бўлишига олиб келаятир.

Маълумки, амалиётда ишлаб чиқариш билан алоҳида бир тизим шугулланса, уни сотиш ва экспорт қилиш билан бошқа бир тизим машғул бўлади. Экспортга ихтисослашган воситачи фирмалар бу муаммоларни профессионал даражада ҳал этади. Демак, хозирги кунда республикамизда фаолият кўрсатаётган 190 мингга яқин фермер хўжалиқларининг яғона тизимини яратиш лозим, бунинг учун, биринчидан, ҳар юз элликта фермер етиштирган махсулотни қайта ишлаб чиқариш учун биттадан рақобатбардўш корхона ташкил этиш керак. Иккинчидан, ҳар бир вилоятда қайта ишлаш корхоналари учун биттадан махсулотларини экспорт қилувчи профессионал ташқи савдо корхонасини ташкил этиш ёки мавжуд ташқи савдо компанияларига бу масъулиятни вазифани юклаш зарур. Учунчидан, бундай ташкилот ва корхоналарга ҳам ишлаб чиқарувчи ва экспортчилар учун берилган имтиёзли шароитларни яратиш бериш даркор. Чунки фермер махсулотларни қайта ишлаб чиқаргани билан экспорт қилиш имкониятига эга эмас. Фермер ва кичик корхоналар учун экспортга махсулот чиқаришда йўл ҳақи харажати, жаҳон бозори маркетингини ўрганиш каби харажатлар анча қимматга тушади. Бундан ташқари, фермерларимизнинг ташқи иқтисодий фаолият бўйича билимлари, тажрибалари яхши шакланмаган. Шунинг учун, фермер махсулотини қайта ишловчи ва экспорт қилувчи профессионал тизим ташкил этилса, мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Жасурбек МАТРАСУЛОВ, ТДЮИ талабаси

«АСАКА» ДАВЛАТ АКЦИЯДОРЛИК ТИЖОРАТ БАНКИ ЖАМОАСИ

Сизларни яқинлашиб келаётган Наврўз байрами билан табриклайди ва даромадларингизни қўлайитириш учун Сизларга янги омонат турларини таклиф қилади.

Миллий валютада «Соғлом келажак» омонати сақланиш муддати 1 йил, йиллик 18%. Омонатнинг бошланғич бадали 1 миллион сўм.

Ўқибланган фоизлар миждознинг истагига кўра омонат очилганида берилиши мумкин, омонатчиларга «Асака» банкнинг сўм пластик қарточкалари имтиёз тарқасида берилади. Шунингдек, хорижий валютада 6 ойлик, йиллик 8 фоизли омонатни ҳам тақдим этади.

Омонатнинг бошланғич бадали 2000 АҚШ доллари. Ўқибланган фоизлар миждознинг истагига кўра омонат очилганида берилиши мумкин, шунингдек, омонатчиларга банк томонидан жалқаро «Master Card» пластик қарточкалари имтиёз тариқасида берилади.

Бундан ташқари, ДАТ «Асака» банки қуйдаги омонат турларини таклиф этади

Table with 2 columns: Миллий валютадаги муддатли омонатлар, йиллик 18%

Table with 2 columns: Хорижий валютада, йиллик 6%, йиллик 17%

Омонатларни банкнинг барча филиалларида очиш мумкин

Банкдаги омонатларингиз Фуқароларнинг банклардаги омонатларини кафолатлаш фонди томонидан кафолатланади ва «Банк сири» Қонуни билан муҳофазаланади.

Мурожаат учун телефонлар: (8-371) 120-86-97, 120-82-02, 120-82-60, 120-86-87.

ИНСОН ВА ҚОНУН. 2007 йил 3 январда Ўзбекистон Матбуот ва Аxbорот агентлигида 0081-рақам билан рўйхатга олинган.

Бош муҳаррир вазифасини бажарувчи: БОБОМУРОД РАЙИМОВ. ТАХРИР ҲАЙЪАТИ: Абдуллаев Ихтиёр Бахтиёрвич, Ражабова Мавжуда Абдуллаевна...

Навбатчи: Аслидин СУЙУНОВ. Саҳифаловчи-дизайнер: Фарход ХУЖАНАЗАРОВ. Индекс: 646882.

МАЪЛУМОТИ: 100047, Тошкент ш. Сайлиққў кўчаси-5. Тел: 133-70-65, 133-84-50. inson_va_qonun@mail.ru